

DIURNALU GLUMETIU SOCIALE-POLITICU-TOCU.

Fô'a acêst'a va esi de trei ori pe luna, in 10. 20. 30-a di pone la regulare; Era de a-ici in colo o data pe septemana, ca si pone acileu; Marti sér'a. — Premeratiu nile se prîimescu in tôte dîlele.

Pretulu pentru Ostrunguri'a: pre anu 6 fi. pre 1/2 de anu 3 fi. pre unu trîluniu 1 fi. 50 cr. Era pentru strainetate: pre anu 8 fi. pre 1/2 de anu 4 fi. pre unu trîluniu 2 fi. in v. a.

Tôte siodienele si bani de premeratiune sunt de a se tramite la Redactiunea diurnalului:
Aradu, strat'a Teleki, nrulu 27.

Insertiunile se prîimescu cu 7 cr. de linia, si 30 cr. tacse timbrale.
Unu exemplariu costa 15 cr. si se pôte copetâ in librari'a lui M. Klein jun d'in Aradu.

Vestea nòua.

Foitia verde de bradu, —
Ce veste-aduci din Aradu?
Din Aradu? dér sà-ti spunu òre?
Hai, de, de! mòi fratiòre,
O sà-ti spunu din firu in pèru
Numai simplulu adevèru,
Cà-ci mintiun'a nu e buna
Tocma in acêsta luna,
Candu poporu-e ocupatu
Cu cositu, cu seceratu,
Ba inca si cu sapatu. —
La Aradu — sà sciti crestini —
Acu-su 2 septemani,
Numerate ca pe ou
Dupa calendariulu nou,
Se ivi o glòta mare,
Glòta mare fòrte tare,
Carea — baga sèma bine —
Erà dascalu, mòi vecine!
Totu dascalu romani si nemti
Dascalu serbi si cotoslenti,
Ce vreau sà se procopsésca
In limb'a cea nemesiésca,
Dupa cumu adica suna
Legea tieriei, legea buna,
Carea, scrisa si rescrisa,
Multu bine ni apromise.
Sà fii vediutu, mòi vecine,
Cultura, si gesturi fine,
Precum dñi tanitâi
Primiau de la-izgazgatai! . . . .
Unu izgazgatau mai mare,
Denumitu spre luminaire,
Facu o scurta revista
Preste cèt'a iscusita.
(Carea scie lesne-a crede
La legea carea o vede,)
Si déca vediu cà-e mare
Luminat'a adunare:
Ilu prinse sudori de mórte,
Nu potù 3 vorbe scòte.
Dér sà vedj, — mi se aventa,

Si-apoi astfelu li cuventa:

„Prè cinstita adunare!
Se priceapa fia-care
Ce voiu vorbi eu si cum
In momentulu de acumu.
DVost venitu a-ici
Golani ca nesce calici;
Deci: sà se care d'aici
Cei cu haine de mojici.
La vécu de-adi tanitâu
Nu slobodu fi nâtârâu,
Ci imbracatu cum se cade:
La mustetie cu pomade,
La cisme cu sarkantýú,
Fia-care dascalú! . . . .

* * *

„Cei remasi, ai mei domnuti,
Ai mei domnuti descaluti,
Ve rogu se fii ascultatu
Pona gatam cuventatu!
Unii dintre DVost
Venitu la terdiu de totu,
Deci precum venitu terdiu,
Asie merge la pustiú! . . . .

* * *

„Remasi numai pucinei
Luminatii dascaliei,
Se intornâ càtrâ ei:
DVost — am auditu —
Unguresce la vorbitu;
Deci nu mai este szikszeg
Se invetiamu cursu 'ntregu! . . . .

* * *

Astfelu din mai multe sute
Multe sute de oi ciute
Remasera la dresatu
Colo 'n orasiulu Aradu
Numai fòrte pucinei
Dintre dñi dascaliei.
Ceia-l-alti — precum venira —

Luminati — se despartira,
 Er de „Alföld“ fluerati
 Si de straini defaimati,
 Pentru spesele facute,
 Ca de lege să asculte! . . . .

Dicu frumôsa ronduiéla!
 Si morala mundra 'n tiéra!! . . . .

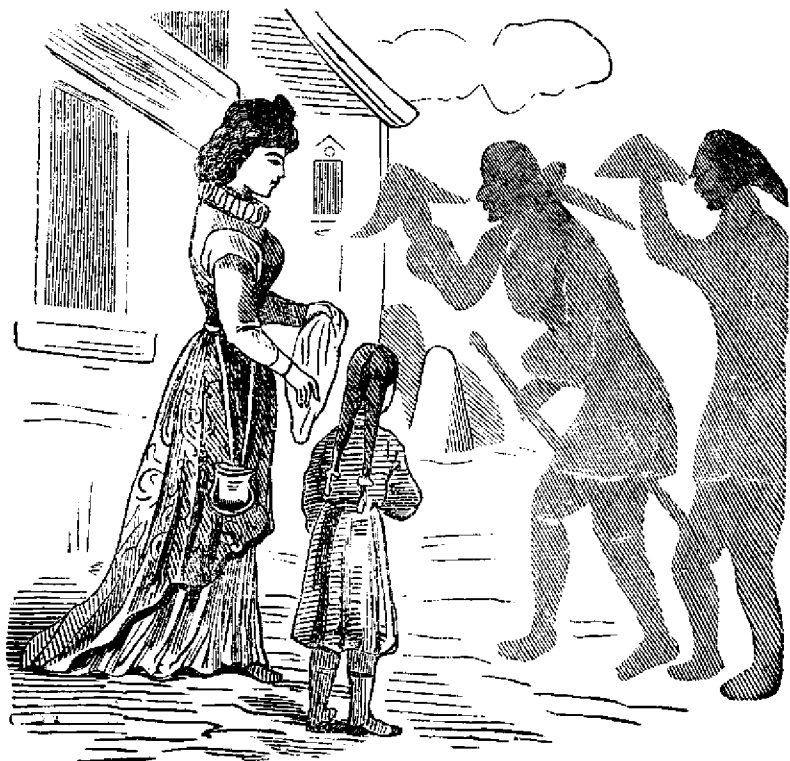
14/VII 1879,

I. P. Reteganulu.

Gardedamele.

I.

Mai 'nainte:

eră cea mare pentru cea mitutică.

Adi:

e cea mitutică pentru cea mare. . . . .
 — Apoi de, lume întorsa traimu!

„Fericiti sunt cei flamendi, că acei'a
 se voru saturá!“

Mai deunãdi mersei si eu la bãsereca, si éta
 ce observai: indata dupa ce apucarã preparandii
 a cântã: „Aminu. Sã se imple gurele
 nôstre, scl.“ cãtiva dintre preparandi au scosu
 cãte unu cãlcãiu de prefontu din busunariu, de
 la alumnisti capetatu, si imbucau, tienendu octoi-
 chulu inantea gurei, éra ochii atintiti spre mai
 marii loru, ca sã nu-i observe. Dér poporulu?
 Asê se vede cã au uitatu a tienè contu si de
 poporu. Speru, cã in viitoriu se voru perfectionã
 in a-si scî ascunde asemeni fapte dupa tipicu si
 dinaintea poporului. —

I. Stefanu.

Cununi'a de la „Pêrèulu crucii.“

Frunzia verde, lemnu dreptu,
 De la munte din Ceretu, —
 Intr'o Luni de cãtrã séra
 Trei fetiori la sfatu plecara,
 Si-au mersu tocmai ca si turcii
 Pune la „Pêrèulu crucii,“
 Si-a colo ei diosu s'au datu,
 Si-acceptara ne 'ncetatu
 Pre a-le loru tenerele
 Din munte din Bradatiele . . . .
 — Eata ele si venira,
 La loculu numitu sosira,
 Si pre juni ele 'ntrebara,
 Findu-cã erã bine séra:
 — „Ce-ati adusu, ca sã cinãmu,
 Si la tufe sã ne dãm?“
 — Carne fripta, pane alba,
 Sã traimu o lume dalba!
 Dér sã bemu si sã mãmãm, —
 Si ici diosu sã ne culcãm, —
 Er altulu asiã d'icea:
 Sã-ascemptãm si pre pop'a.
 Dér pop'a cununatoriu.
 Fiindu si la oi pastoriu,
 Nu s'a grabitu asiã multu,
 Fiindu cã-avea la oi de mulsu;
 Inse dupa ce gâtã
 Iute la juni elu plecã
 Cu unu crãsnicu lunga sine,
 Nu vi l'oiu spune cã cine.
 Éra in loculu de nasíu
 Cu elu duse-unu catielasiu . . .
 Cauta 'n cóci si in colea,
 De juni nu potù sã dea;
 Déra harniculu de nasíu,
 Dãruitu cu unu bunu nasu,
 Mergea totu 'nainte loru,
 Pre urm'a mireseloru;
 Si dupa ce i-a gasitu,
 Prin latratu i-au si vestitu.
 Preotulu cum ii diari,
 In mare focu si veni,
 Si ca sã nu se 'ntardie,
 Si sã-i tréca de manía,
 Luã „cunun'a“ in mana,

Dicendu sà lase de cina,
 Cà-ci densulu vre sà-i cunune,
 De se va duce minune.
 — Cununi'a se incepe,
 Déra junii mai sà crepe,
 Cà-ci „preotulu“ pe ei dá
 Cātu inchepe cu bót'a.
 A-poi dupa ce vediura,
 Cà de totu ii da de hula,
Si nu e cununa sfânta,
Ci blastemat'a de bóta, —
 Toti strigara se vaitara,
 Si de preotu se rogara:
 Parinte, sfânti'a ta?
 Fa bine si nu mai dá . . .
 Dér nunt'a-atunci s'a gátatu
 Candu man'a l'a lasatu
 Pre pop'a celu neinduratu.
 Preotulu indestulatu
 A-casa s'a 'ndepartatu. —
 Destulu de reu de la pop'a,
 Cà nu va sà bata dob'a,
 Ca si poporulu sà scie
 Candu elu face cununia, —
 Nu dupa ce nunt'a trece;
 Elu atunci'a ii vestssce!

Datu la Coliba in podulu Bolotesii, 15/V 1879.

Dionisiu Popoviciu,

adjunctu notarialu.

N'o sà móra flamendu!

Unu copilu, fiindu tatàlu seu dusu pe vr'o câteva dîle in caletoria, à parasitu cas'a, făcendu mai multe lucruri necuvintióse.

Indata dupà ce o sositu tatàlu a-casà, a chiamatu pre copilu de pre unde erá, si mi l'a luatu la trei parale, dicendu-i in mana: „pune capulu pre pragulu usiei, blastematule, ca sà ti 'lu taiu cu securea ast'a!“ . . . Prunculu, inspaimentandu-se, a fugitu si s'a inchisu intr'o chilìa. Mai tardiu intrebandu-lu prin feréstra frate-seu celu mai marisòru: de ce nu vini, sà te omóra? hai cà tienu eu de tine! copilulu, in naivitatea s'a respunse: cum voi merge sà me omóra, cà-su flamendu . . .

I. S.

Studiulu „Pastoralulu“, aplicatu in practica.

Frundia verde lobodiste, —
 Mare veste la Salisce;
 Frundia verde paducelu, —
 Dér mai mare-e la S. Acelu:
 Unu popa cu pèru sburlitu,
 La gura tare rângitu,
 Cu colti lungi de 7 coti,
 Unulu face 7 zloti,
 Nespàlatu, nepeptenatu,
 Par cà-e dracu 'npelitiatu.
 Vreti si numele sà-lu spui?
 Nu-lu spunu, déra-e celu càhuiu:
 Elu in septeman'a mare,

Candu e vreme de rogare,
 Obositu de 'nchinatiuni,
 Metanii si rogatiuni,
 A plecatu pe la neveste,
 Ca tfganulu din poveste,
 De la Nuti'a pon' la Stan'a,
 De la Vuti'a la Oprén'a.
 Dér sà sciti cà ce-a patitu —
 Lucru de nepovestitu:
 Prin tina pan' la genunche
 Fugiá, tocmai ca pe punte . . .

Pop'a nostru necasitu
 A plecatu imbuimacitu;
 Sà vedi unde se-a-opritu —
 Chiar la Berczi celu vestitu,
 Unde-e cup'a cea spumósa,
 Si cu Friti'a cea frumósa,
 Si se pune in tacere
 Lunga mésa, si-a-poi cere
 Numai trei litre de vinu,
 Sà-si aline-alu seu suspinu;
 Pon' i-a mai trecutu de gele,
 A golitu dóue din ele,
 Dér fiindu, din intemplare,
 Si-o societate mare
 De romani, ba chiar si sasi,
 Si totu ómeni invetiati,
 Pop'a, sà se recomende,
 A'nceptu sà li cuvente:
 „Càti preoti in preotia,
 „Toti ai dracului sà fia,
 „Protopopi si asesori,
 „Diaconi si profesori,
 „Chiar metropolitulu meu,
 „Si-n urma sà fiu si eu;
 „Ér cin' m'a datu la popia
 „Fia blastematu, sà fia,
 „Sece-i medu'a din óse,
 „Sà n'aiba odichna 'n casa;
 „Cà-ci eu n'am fostu de popia,
 „Ci am fostu de haiducia!!“

Ér unu omu, ca mai cu minte,
 I-a disu e frumosu parinte?
 Dta, preotulu nostu,
 Sà te-areti atàtu de prostu! . . .

Dér pop'a se-a reculesu
 Si li dise n' tonu mai dresu:
 „Asceptam ca in unire
 „Sà strigati c'o glasuire,
 „Aminu, fia precum dici,
 „Cà-ci apuci bune potici! —
 „Dér vedu, cà me-am insielatu;
 „Deci me sentu eu obligatu,
 „A strigá in gur'a mare,
 „Ca sà-auda fia-care:
 „Aminu a balei sà fia
 „Toti càti sunt in preotia!“*)

*) Adica, ca Domni'a-Ta,
 Care spurei reverend'a!

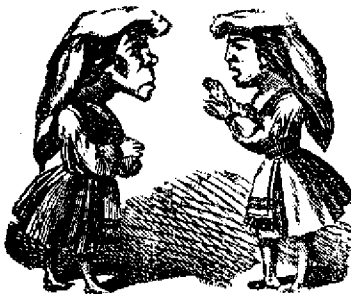
Pórta-te precum ti-e portulu!

In o comuna preotulu înainte de a plecá Dumineca la sí'a básiERICA, avea dá-tina a dejuná sí dupa dejunu a fumá o lula de tutunu, ma de multe ori sí st'a pros-comedia o fácea fóre vinu. Aceste fapte a le preotulu unii ómeni sentiendu-le sí ve-diendu-le, se disgustara de a mai merge la básiERICA. Odata inse apropiendu-se ór'a mortii unuí'a dintre acei crestini, — de sí i erá cam uritu de pop'a, — totusi tramise dupa elu, ca sá-lu cuminece. Preotulu merse sí ilu cuminecá. Omulu, sciindu cum se indatiná preotulu a se cuminecá, ca sá-si resbune. chiámá pre hab'a lui sí îi díse:

Ada-mí, baba, lul'a,
Sà-mi indulcescu gur'a, —
Cà mi-o-amàri pop'a
Cu cuminecatur'a! . . . .

Gobesni't'a.
gásdaritia dreptesaritena.

Trénc'a sí Flénc'a.

Tr. Nu scii, soro Flénco, proiectulu nou de lege ce impresiune a facutu asupr'a unoru dame de a le nóstre?

Fl. Ceva am auditu, dér de siguru nu sciu.

Tr. Póte dóra totu aceea ai auditu ce sciu eu; en asculta: Unele dómne preotese sí dascalitie sí mai sí gásdàritie dreptesaritene, bucurandu-se încátva de favo-rulu legoi, au facutu o aliantia secreta cu slugi, slujnice sí tigani, ca sà enceréscu pro tóte damele de sato sí de nu sciu limb'a proiectata, a se aliá cu densesle, pèntru de a potè mai bine desbracá pre unii sí pe alții de tóta omen'a.

Fl. Sí ce scopu voru fi avendu densesle?

Tr. Ca aruncându pecatele loru pe capulu altora, densesle cu clientele sí clientii loru sà se aridice mai pre sus de tóte, aretandu scopulu proiectului.

Fl. Sí óre potè voru isbuti?

Tr. Nu credu, cà-ei descoperindu-li-se aliantia secreta, li impedeca pecatele loru cele cunoscute sí nedemne de densesle.

Fl. Sí astè grele pecate au? Te rogu descopere-mi-le sí mie, sà le sei, ca sà me feresen de astfelu de personaje, candu póte voiu caletori pe a-colo.

Tr. De o-candata nu ti-le potu, inse îi voiu co-municá de alta data prin o epistóla, loculu clubului de aliantia, sí membrele acelui clubu, cà-ei así vol sà te feresci de densesle, ca sà nu te strici între ele.

Gur'a lumei.

(Anunciu de mortu cu reclama.) Unu diariu, care apare in Filadelfi'a (Americ'a), publica urmatoriulu annunciu: „Tuturoru amiciloru sí cunoscutiloru facu cu-noseutu prin acést'a, cà ieri **mórtea mi-a rapitu pre scump'a mea socia**, in acelasi tempu, pe candu **eu mi dâruiá unu copilu** voiosu, pèntru a càrui ingri-gire sí intretienere **cantu o doica sanetósa pone voiu isbuti a regasi o dama amabila sí avuta ca socia**, care sà fia in stare a conduce **renumit'a mea magasia de rufària**, in care se escuta in **12. óre totu felulu de comande cu pretiurile cele mai moderate**, de óre ce **am de gandu sà inga-gezu o buna directrice** numai dupa ce se va ter-miná „desfacerea totala“, ce se face acum **pe ori ce pretiu**, sí dupa ce-**mi voiu stramutá pravalit'a la 1. Augustu**, in strad'a A. la nrulu 4, unde mai am de datu cu chiria unu etagiu pèntru **5000. dolari.**“

— Ce practica s'a mai facutu lumea; de cumva ar invié mortii cei betrani, neci nu o ar mai cunósce-o!

Unu nou diariu, care apare in Moscov'a, „*Rus-kij Kurjer*“, „s'a aflatu in positiune“ de a comu-nicá cetitoriloru sei, din celu mai bunu isvoru, im-bucuratóri'a seire, cà guvernulu rusu are de gandu a *acordá pressei libertati mai mari.*

Publicandu acestea, fóia in cestiune adause: „*Guvernulu nostru e bunu sí marinimosu.*“ In diu'a urmatória principele Dolgorukow, guvernatorulu ge-neralu alu Moscovei, tramise redactiunii diariului unu *ucas*, prin care interdice pèntru totu-de-a-un'a publicarea lui „*Ruskij Kurjer*“, pèntru „*indicatiuni mintiunóse*“, fóre sà arete inse a-*nume: care din afir-matiunile sele erau mintiuni.*

De pe la cas'a satului.

Dlul A. S. in *Petrosieni*: am luat cu placere notitia precum de abonamentu, así sí de apromisiunea DTele. Dlul A. O. in *Macov'a*: pré buerosu voiu stramutá adres'a in romanesce. Me temeam, cà va dá de pedici pe la post'a de a-colo. — O sà fia ce-va de caletoria, dér de acum inca nu potu fiesá terminantu, cà-ei nu depinde de mine. Resalu-tári fratiesci!

Președintele Comitetului de redacție: *Franciscu Hoffmann-Lonsim*